

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

IVRIS CANONICI|| SEV PONTIFICII|| PARTITIONES,||

Grégoire, Pierre

[Frankfurt], 1595

VD16 G 2996

9 De pignoribus.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-63677](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-63677)

tas. l. 1. furti aduersus nautas est. lib. 47. P. A
tit. 5. l. 7. §. hac actio, nauta caup. stabula.
P. si in caupona furtum factum sit hosti,
datur actio aduersus caupona dominum
pro re surrepta, eaque in duplum eodem. at
negante domino res inuectas, tenetur qui
diuertit probare illatas, sed si reddatur ci-
sta aperta qua clausa deposita sit, stabi-
tur iuramento hospiti recepti, vide Iu-
lium Clarum. libro quinto, Sententia-
rum. §. 6.

l. 3. §. at hoc edicto. & l. 5. §. inde Labeo,
nauta caupon. P.

DE PIGNORIBVS.

TITVLVS IX.

CAPVT I.

Continuatio, & quid pignus & hy-
potheca.

EX numero contractuum re contracto-
rum, erit etiam pignus. *a* Siquidē cre-
ditor qui a debitore suo pignus accipit, re
obligatur. Nā ipse de ea re quā accepit re-
stituēdam tenetur actio ne pignoratitia. *b*
Quod pertinet ad effectum, pignus & hy-
potheca nominis sono differunt, in reli-
quis fere cōueniunt. *c* Etymon pignoris a
pugno est, vnde proprie pignus rerū mo-
biliū manu datarū dicitur. *d* Immobilem
vero, hypotheca: dū res traduntur credi-
tori, sed supponuntur ad cautionem obli-
gationis eius. *e* Quare & pignus traditio-
ne, hypotheca, nuda conuentione, consti-
tuitur. *f* Potest & nihilominus pignus nu-
da conuentione rei immobilis obligatio-
ni subiici, *g* quemadmodum cōtra fit ple-
rumque, ut res immobiles hypothecē sup-
posita, transeant in detentionem seu pos-
sessionem corporalem creditoris, ita prom-
iscue pignoris & hypothecae nomine vt-
timur. *i* Pignus itaque vel hypotheca, est
rei obligatio accessoria, pro maiori cau-
tione & securitate rei debitae exsoluen-
da. *m*

SCHOLIA.

a de pignoribus tractatur libro tertio de-
creta. tit. 21. libr. 20. P. tit. 1. libro octauo.
C. tit. 14. libr. 25. Ecloga Basilicorum, tit.
1. Apud Constantinum Armenopolim
libr. 3. tit. 5. Iulium Paulum, libro se-
cundo receptor. sententia. tit. 5. & de pi-
gnoratitia actio. libr. 1. P. tit. 7. libr. 4.
C. tit. 24. tit. qui potiores in pignore ha-
beantur. libr. 20. P. tit. 4. & libr. 8. C.
tit. 8. libr. 25. Ecloga Basilicorum. tit. 5.

B His adde titulos, de quibus causis pign. vel
hypothec. tacite contrahatur. libr. 20. P. ti-
tul. 2. & libr. 8. C. tit. 15. Ecloga Basili-
corum, libr. 25. tit. 3. Quae res pignori vel
hypotheca data obligari non possunt, libr.
20. P. tit. 3. libr. 8. C. tit. 21. Si aliena res
pignori data sit, libr. 8. C. tit. 16. Si commu-
nis res pignori data sit, libr. 8. C. tit. 2. Si pi-
gnus pignori datum sit, libr. 8. C. tit. 24. de
distractioe pignorum, libr. 20. P. tit. 5.
libr. 8. C. tit. 18. libr. 25. Ecloga Basili-
corum, tit. 7. quibus modis pignor. vel hypo-
thec. soluitur. libr. 20. P. tit. 6. de remissio-
ne pignoris, libr. 8. C. tit. 26. de luitioe
pignoris, libr. 8. C. tit. 31. libr. 25. Basili-
corum, tit. 8.

b l. 1. §. creditor, de actio. P. §. creditor quo-
que, quib. mod. re contrah. oblig.

c l. res hypotheca, §. fin. de pignorib. P. gagi-
riam vocat, c. 1. de fendis, libr. 3. tit. 20.

d l. plebs, 237. §. pignus, de verborum signi-
ficatione.

e l. si rem alienam, 8. §. non tantum, de pi-
gnorati. actio. lib. 13. P. tit. 7. hypotheca,
a verbo giero ἵπνον ἔχει, quod est simpli-
ter supponere.

f §. inter pignus, de actio.

g l. 1. de pignora. act. P. ibi, pignus contra-
hitur non solum rei traditione, sed etiam
nuda conuentione, et si non tradi-
tū est. Quare ex pacto, de pignore, na-
scitur iure honorario actio. l. si tibi de-
cem, 17. §. de pign. de pact. lib. 2. P. tit. 14.

E Sic etiam contrahitur hypotheca per pa-
ctum conuentum, iul. 4. de pignor. P.

b Et

h Et hinc nascitur quest. de fructib. ex praediis pignori seu hypotheca suppositis, perceptis, vel restituendis, vel in sortem impunitandis. c. 1. c. conquestus, c. salubriter, de usur. c. illo vos, 4. c. cum contra. de pignorib. l. 1. C. de distractio. pignor. l. si ea lege, l. si ea pactione, C. de usur. cum similib.

i in praedium pignori dari dicitur, c. illo vos, 4. c. cum contra, de pignor. l. 1. §. cum praedium, de pignorib. P. l. Titius Sempronio, 9. qui. mod. pignus vel hypotheca soluitur. P. l. 1. de distract. pignor. P. Et dicitur etiam possessio tradita, data re immobili hypothecata creditori, non aliter quam si mobilis esset, l. sciendum, 15. §. creditor qui pignus accepit, qui satisfacere cogantur, lib. 2. P. tit. 8. facit l. 1. §. si. §. l. 4. de rebus eorum qui sub tutela vel cura. §. c. P. ubi dicitur res immobiles minorum non posse alienari vel impignorari. Opponere hypotheca pro supponere pulchra allusione dixit Catullus ad Furium epigram. 23.

Faci, villula nostra non ad Austri
Italus opposita est, nec ad Fauconi,
Nec saui Boreæ, aut Appelliozæ.
Verum ad millia quindecim & ducenta.
O ventum horribilem ac pestilentem.

k ducimus supra pignoris obligationem esse re contractam.

D Accedit pignus omni obligationi, l. res hypotheca, de pignorib. P. l. 9. §. 1. de pignorat. actio. l. fin. quæ res pignori obligari possunt C. de eo si non sit principalis obligatio, vel si ea extinguatur, & desinit pignoris obligatio & hypotheca, l. si legati conditionalis, 28. de pignori. in P.

m Plus cautionis est in rem, quam in personam, l. plus cautionis, de regul. iur.

CAPVT II.

Quotuplex pignus & hypotheca.

Pignus aut testamentarium, aut prætorium, aut legale, aut conuentionale est. Testamentarium est, quando testator obligat rem aliquam pro solutione legati. **a** Prætorium duplex proprie prætorium, & iudiciale. **b** Proprie prætorium dicitur,

A quod permittitur aut datur a iudice ante rem iudicatam, ad compellendum contumacem e vel rei seruandæ causa. **d** Iudiciale quod post rem iudicatam capitur exsequendæ sententiæ causa. **e** Legale, quando ex legis dispositione, etiam si nihil de eo cautum expresse sit, in aliquibus negotiis, quædam censentur ipso iure, pro debito aliquo obligata. **f** quemadmodum pro tributo, e tributariæ possidentium obligata tenentur, **g** bona mariti pro dote. **h** Conuentionale pignus dicitur, ea res de qua placuit inter contrahentes, vt esset supposita obligationi pro pignore vel hypotheca. **i** Atque hoc vel expresse vel suppositione nominatim facta dicitur, vel tacitum, ex consequentia vel natura negotii vel contractus. **k** Rursum conuentionale, vel generale est vel speciale. Generale omnium bonorum præsentium vel futurorum. **l** Speciale, quando vna res vel certæ, subiiciuntur hypothecæ vel pignori, vt **calix**, liber. **m**

S C H O L I A.

a l. non est mirum, 26. de pignora. actio. P. l. Lucius Titius, & de alimentis & cibariis legat P.

b vide gloss. ad l. 2. de pignorib. P. Sic dicimus, adoptionem diuidi in adoptionem & arrogationem, in l. 1. & 2. de adoptio. P. Et iurisdictionem in imperium & iurisdictionem l. imperium, de iurisdic. omnium iudic P.

c ut quando iudex statuit contra contumacem de cauendo damni infecti nomine, auctorem mitti in possessionem l. 4. §. si intra, & l. prætor ait, de damno infecto. P. quia hoc est magis imperii quam iurisdictionis iubere caueri, & in possessionem mittere l. iubere caueri. de iurisdic. omnium iudic. Exstat & exemplum simile contra contumacem, in l. 2. & l. Fulcinus, 7. §. ait prætor, quibus ex causis in possess. eat. P. lib. 42. titu. 2. c. 1. de eo qui mittitur in possessio. causæ rei seruandæ, lib. 2. titu. 15. frequens

prætoris clausula, pignoribus captis cō-
pellan. Cogebantur & senatores venire in
senatum, captis pignoribus & multa Cice-
ro Philip. 1. & 3. officior.

d c. 1. 2. 3. 4. 5. de eo qui mittitur in possessio.
causa rei seruanda, titulo de prætorio pi-
gnore etiam late Neguzianus, in 2. mem-
bro 3. partis, de pignorib.

c c. peruenit, de fideiussor. c. olim, 16. de re-
stitutio spoliator lib. 3. in. 13. a dino Pio, §.
in venditione, de re iudica. P. d. non est mi-
rum. de pignora. actio. P. exstat titulus, si
in causam iudicati pignus captum fuerit,
C. tractat & differentiam horum pigno-
rum Antonius Neguzianus in 3. mem-
bro 3. partis, de pignorib.

f ut in l. 1. C. communia. de lega.

g ut in l. 1. in quib. caus. pignus vel hypoth.
tacite contraha. P. l. 1. C. si propter publi-
cas pensitationes venditio fuerit celebrata.

h c. ex literis, §. de pignorib. l. assiduis, qui po-
tiores in pignore habeantur.

i ut in c. 1. 2. 3. de pignorib. & ita pignus nu-
da conuentione ut hypotheca contrahitur,
l. 1. c. 1. de pignora. actio. l. 4. de pignorib.
ut in l. 2. qua res pignor. oblig. possunt P.
distinguit hoc conuentionale pignus a præ-
torio & iudicali, l. 2. C. de prætorio pigno-
re. Sic l. 4. §. non mutat, de usuc. act. per-
secutionem pignoris, solam conuentionem
constituere. Porro de constitutione con-
uentionalis pignoris late tractat præditus
Neguzianus in tract. de pignor. in primo
membro tertia partis.

k ut in pignore legali dictum est, & in l. uni,
de res uxoria actio C. & l. 4. de pactis, P.
de tacita hypotheca & eius effectibus, &
in quibus casibus inducatur, videndus d.
Neguzianus, in 4. membro 2. partis, de
pignoribus.

l l. 1. & l. & qua nondum sunt, de pignori. P. E
l. si. qua res pignor. obliga. poss.

m c. primo, de pignorib. Potest & dici specia-
lis hypotheca, cum obligantur tantum bo-
na presentia, ut expressus est textus iuncta
gloss. in l. & qua nondum §. 1. in verb. spe-

cialiter, de pignorib. P. specialis & expref-
sa hypotheca fortior habetur generali, &
plus afficit rem obligatam, l. licet, & l. pe-
nult. in quib. caus. pignus tacite contrahat.
Et hic est vnus ex casibus, in quibus pro-
uisto specialis, plus quam generalis opera-
tur, de quibus in ca. quanguam omnes, 6.
& ibi gloss. ad verbum plus. 13. dist. Sex.
differentias expresse & generalis hypotheca
tradit Antonius Neguzianus in prin-
cipio 3. partis principalis, de pignorib.

CAPVT III.

Qua res oppignorari & hypotheca subici
possunt vel non.

OMnes res in obligationem pignoris
& hypothecæ venire possunt ex con-
sensu, si speciali lege non prohibeatur. a
Consensu vero non censetur quis in gene-
rali obligatione ea obligasse, quæ non ef-
feret specialiter obligaturus, veluti alumnos,
uxorem, concubinam olim, filios natura-
les, & similia. b Quæ vendi possunt, hypo-
thecæ quoque subici possunt. c ut contra
quis rem quam emere non potest, quia
commercium interdictum est, nec pigno-
ri accipere potest. d Nullus vel bycer cō-
mittere debet, calicem vel patinam, vel
vestimentum sacerdotale aut librum ec-
clesiasticū, tabernario, aut negotiatori, au-
cuilibet laico vel feminæ obligare pigno-
ri, nisi iustissima necessitate urgente, e
quemadmodum nulli licet alienare rem
immobilem Ecclesiæ suæ, siue agrum, siue
rusticum mancipium, neque specialis titu-
lo hypothecæ obligare, nec alia, nisi debi-
tum Ecclesiæ urget f vel causa seu neces-
sitas pauperum, vel redemptionis captiuo-
rum suadeat. g Statuit & ius, ne homo li-
ber pro debito teneatur, quamuis res de-
sint. quæ pro debito possint dari, h obles
tamen voluntarius pro fide data seruanda,
dari potest. i Eximuntur & a pignore mo-
numenta seu sepulcra k & res alienæ quæ
oppignerari vel hypothecæ subici pos-
sunt. l Qui tamen re domini in pignus ha-
bet,

bet, eandem & alteri oppignorare poterit, A
m sed resolutio iure eius, qui dedit alienam
rem, resolutio ius accipientis ab eo, n ca-
pinec in pignus iudiciale vel pratorium
possunt, res agriculturæ necessariæ. o Pro-
hibitæ etiam pignorationes quæ repræ-
saliæ dictæ. p

S C H O L I A.

a que possunt vel non pignori obligari, tra-
ctat fuse Antonius Neguzantius, tractat.
de pignorib. 3. membro secunda partis. B

b obligatione generali, 6. cum 2. sequentib.
de pignorib. P. l. 1. c. quæ res pignori obliga-
possunt. Quæ autem contineantur sub ge-
nerali obligatione, & quæ non, tractat Ne-
guzantius prædicto tractatu de pignorib.
in 2. membro 2. partis.

c sed ad eas res, 9. §. 1. de pignorib. l. 18. in fi-
ne, de pignora. actio.

d l. §. ad eam rem, quæ res pignori vel hypo-
theca data obligari non possunt P. C

e c. 1. de pignorib. quæ enim ad sacrum vsu
pertinent, in manus laicorum venire non
debent. ca. ligna, ca. altaris palla, ca. vesti-
menta, ca. in sancta, de conse. dist. 2. pro
necessitate tamen Ecclesie, de conse. dist. 2. pro
necessitate tamen Ecclesie, non etiam pro necessitate præ-
positi. c. 3. de pignorib. ubi hoc explicatur
& de repetitione eius pignoris agitur facit
c. 1. §. 2. de solutio. lib. 3. tit. 23.

f nulli liceat 5. de reb. eccl. non aliena li. 3. D
n. 13. l. sancimus nemini, 21. de sacrosan.
eccl. C. docetur & non esse oppignorandus
res Ecclesie immobiles vel alias si debitum
non urgeat, in auth. hoc ius porro. C. de sa-
cro. eccl. ca. ea enim, 2. §. hoc ius porro et h.
10. q. 2. & in nouella 7. c. 1. & nouella
120. c. 6. & 7. de causa vero urgentis de-
biti, in auth. præterea, de sacrosanct. ec-
cles. & in nouella 120. c. 10.

g quia pretiosiores sunt anima rebus, d. l. san- E
cimus nemini, de sacrosanct. eccl. ca. Au-
gustino, ca. Apostolicos, ca. sacrorum, &
ca. & sacrorum, ca. sicut, 12. q. 2. ca. au-
rum, ca. gloria episcopi. 12. q. 3.

h cap. 2. de pignorib. hæc liber non potest

impune pro debito oppignorari. Idem in l.
obas C. de act. l. filios, C. quæ res pignori ob-
lig. poss. l. si. co. tit. P. auth. imo. C. de actio.
§. quia vero huiusmodi iniquitatem, c. 7.
ut nulli iudic. liceat habere. lon. serua. no-
uell. 134. exceptis quibusdam casibus, ve-
lut si homo liber redemptus fuerit ab hosti-
bus, nam is potest retineri, donec redempti-
nem restituerit, l. ab hostibus, & l. fin. de
postliminio reuer. C. poterat & filius famis
causa a patre venditus, ab emtore retineri,
l. 3. de patrib. qui filios distrax. C. obligans
etiam se pro debitis, & ad carceres debito-
res creditoribus, ex consuetudine aliqua-
rum regionum, & regnorum. & ita pro pi-
gnore retinentur, donec satisfecerint, ut in
Gallia vide Ausferium decisione capella
Tholo. 61. quem admodum, etiam iure ci-
uili, debitores condemnati, si non soluant
post indulta tempora, capiuntur in pignus
rei iudicata, l. 1. C. de cessione bonorum, vi-
de l. nemo, de exactorib. tributor. lib. 10. C.
ut olim debitores Rome confessi eris non
soluentes, necno costringi poterant, lege 12.
tabularum, ut explicat Gellius lib. 20. cap.
1. & apud alias quoque gentes, aliquando
debitores inopes addicebantur seruituti
creditorum, ut liquet, ex cap. 22. Prover-
biorum, ibi, Diues sapiens pauperibus
imperat, &c. & ex 4. lib. reg. cap. 4. & Di-
ui Mathei, cap. 18. vide quæ de his d-
xi mus lib. 22. Syntagmat. iuris, cap. 6.
numero 6. & 7. & eodem libro, cap. 14.
numero 4.

i cap. ex rescripto, de iure iuran. lib. 2. tit. 24.
cap. exposita, & de arbitris, lib. 1. titu. 43. l.
obsides, de testam. & qui testam. facere pos-
sunt, Pandect.

k In l. 3. quæ res pignori obligari possunt, C.

l Vi in titulo, si aliena res pignori data sit, lib.
8. C. titu. 16. Et qui alienam rem pignori
sciens prudens ve dederit, qui ignorantem
creditorum se fellerat, tenetur pignoratitia
cōtraria, & de crimine stellionatus, l. si rem
alienam, 9. & linter, 16. §. contrarium, de
pignoratit. actio. Pandect.

m Titulo si pignus pignori datum fuit, Cod. A
n cap. nuper, 6. de donation. inter virum, &
 uxorem, lib. 4. tit. 20. l. lex vectigali, de pi-
 gnorib. Pandect. facit regula iuris, nemo
 plus iuris, in P. l. traditio, de acquir. rerum
 dom. P. l. si uniuersa, C. de lega.

o l. pignorum, & l. antepenult. & authen. a-
 gricultores, qua res pignori obligari non
 poss. lib. 8. C. tit. 17. est & cautum in no-
 uellis, ne mutuans agricola teneat eius
 terram. nouella 32. 33. 34. agricultura B
 necessitas id facit, ob quam & agricola, &
 eorum animalia etiam bellorum tempore,
 omni securitate gaudent, vel gaudere de-
 bent. cap. 2. de treuga, & pace, lib. 1. tit. 34.
 Verum non gaudent hoc priuilegio pigno-
 ris in casu, l. certi, C. loca. Et si expresse co-
 uentionali pignore res agricultura obliga-
 uerint. l. debitor pactus est, 31. de pigno-
 rib. Sed & Accursius ad l. exsecutores, qua
 res pignori obligari possunt. P. tradit, quod C
 si rusticus debitor careat aliis bonis qua
 animalibus rusticis, ligone, aratro, sarcu-
 lis, falce putatoria, frenaria messoria, bidē-
 tiibus, & aliis instrumentis rusticis, illa li-
 cite auferentur in causam iudicati a cre-
 ditore, & exsecutore. Quod, & firmat Erā-
 ciscus de ripa, tractatu de peste, & senten-
 tiam hanc sequuntur, ut plerumque Cu-
 ria, quamquam diuersum sentiant. C. v-
 nus; Petrus de bella pertica, Albericus de D
 Rosato, qui dicunt in nullo casu illam in il-
 lis oppignorationem admittendam. vide
 late de his Chopinum, lib. 1. de priuilegiis
 rusticorum, cap. 7.

p Maxime iure civili, & Pontificio impro-
 bate repressalia, in c. unico, de iniuriis, in
 Sex. nouella 52. ut non fiant impignora-
 tiones, & c. l. unica, ut nullus ex vicaneis pro
 alienis vicaneorum debitis, teneatur. lib.
 11. C. tit. 56. l. nullam possessionem, 4. de E
 exsecutoribus, lib. 12. C. tit. 61. eo pertinet.
 l. 2. de exactoribus, in Codice Theodosiano.
 Repressalia impignorationes ista, latinis
 clarigationes, quando pro debitis debitoris
 alicuius pronuncia, vel ciuitatis, vel pro

delicto eius impunito, retinentur & ueni-
 unt in alieno regno, pronuncia, vel ciuitate
 litera, cuius est is qui damnatus vel iniu-
 riam passus est, iure hypotheca & pignoris,
 res compatriota vel concius debitoris, vel
 quando compatriota delinquentis, dene-
 gata iustitia contra delinquentem in eius
 patria, capitur aut punitur pro eo in pro-
 uincia vel ciuitate in quo delictum com-
 missum est, vel cuius est is qui laesus est,
 qui non potuit impetrare vindicta coram
 iudice delinquentis. Vide qua de his co-
 piose tractamus, lib. 38. Syntagmat. iuris
 uniuersi, c. 8. ubi docemus, quando repres-
 salia sint permisse, & contra quos prehen-
 siones ista fiant. Vocant Galli, droict de
 marque. Vide & Guidonem Papenam,
 decision. 32. Paponium, 3. Notariorum, li-
 bro 8. cap. Du droict de marque, & lib. 5.
 Arrestorum ti. 3. Constitutiones Neapoli-
 tanas, tit. 8. de cultu pacis, & titulo, de
 repressaliis puniendis. Ille porro frequen-
 tes, sunt inter limitaneas regnorum ciuita-
 tes, si quando non fiat iustitia creditori vel
 laeso alterius regni vel pronuncia, excipiuntur
 tamen ab hoc iure repressaliarum nec
 capiuntur pro aliena iniuria vel debiti,
 clerici, in cap. 1. de iniur. in sexto, & scho-
 lastici, authentica habita, ne filius propa-
 tre, Cod.

CAPVT IIII.

- 1 De forma obligationis pignoris & hypo-
 theca, expresse & tacite.
- 2 De commodo, & incommodo eius.

Obligatio pignoris vel hypotheca fit
 vel expresse vel tacite. Pignus fit tra-
 ditione ex consensu, conuentione, nec re-
 quirat scripturam aut solemnitate ver-
 borum pro forma: a & hoc est expresse ex
 conuentione contrahere. Tacite vero,
 quando nihil dicitur de pignore vel hypo-
 theca, sed tamen censetur de hypotheca
 conuentum. b Adiciuntur ex consensu,
 pacta conuentioni hypotheca & pigno-
 rum seruanda, nisi expresse a lege prohi-
 beantur:

beantur: culus generis est prohibita lex commissoria, nempe vt si intra certum tempus debitum non sit solutum, pignus sit lucro creditoris. *c* Poterit tamen licite conueniri, vt si intra certum tempus debitum non fuerit solutum, pignus postea iusto pretio vendatur creditori. *d* Non tamen valebit venditio pignoris simulata in fraudem vsurarum, si pactio venditioni fuerit apposta, vt si a tempore contractus (exempli causa) vsque ad duos proximos

annos emtori emtio displiceret, venditori intra annum postea maiori pretio dato restitueretur, computandis in pretio eius anni fructibus: quia censetur contractus vsurarius, maxime si emtor solitus fuerit vsuras accipere. *e* Porro in expressa hypotheca, non sufficit dicere hypothecam habebis, vel pignus dabo, sed oportet adicere hanc vel illa res erit vel datur vel constituitur hypotheca vel pignoris nomine. *C*

Natura pignoris & hypothecae, vt sola detentio transeat in accipientem creditorem, dominium autem, & possessio censentur esse penes debitorem dantem. *g*

Quocirca omne damnum, & periculum, quod pignori vel hypothecae accidit, est periculo debitoris: *h* si modo sine culpa aut dolo creditoris acciderit. *i* Eadem ratione omne commodum pignoris & hypothecae ad debitorem pertinet. Proinde creditor fructus perceptos ex pignora-
D ta vel hypothecae subiecta re, tenetur debitori restituere, vel in diminutionem vel solutionem debiti impetrare, & si quod super sit deductis impensis in fructibus colligendis, vel suscipiendis factis, vt reliquum restituere. *k* Nisi terra in pignus per Ecclesiam a laico recepta, de feudo fuisset Ecclesiae, quod redimendum hoc modo de manu laici videatur. *l* In hoc tamen casu, quandiu Ecclesia fructus percipit, debitor non tenetur exhibere seruitium praelato vel Ecclesiae pro ipso feudo. *m* Ex superioribus quoque sequitur rem pignori acceptam, non posse per credito-

rem vsucapi, eo quod alieno nomine possideat. *n*

S C H O L I A.

- a* *l. 1. de pignora. actio. P. l. 44. §. non mutat, de vsucapio, P. l. 4. de pignor. P. l. in re, de fide instrumento. P. de formulis diuersis contrahendi pignus vel hypothecam, tractat fuso Barnabas Brissonius, lib. 6. de formulis & solemnibus populi Romani verbis, dum agit de pignore.*
- B b* *Quod pluribus modis accidit, vt in l. vnic. de rei vxoria actio. C. sic inuecta, & illata in praedium Vrbanum a conductore, tacite obligantur pro pensione, l. fin. C. in quib. caus. pignus tacit. contra. non tamen id ipsum responsum in conditione praediorum rusticorum, l. 1. 3. 4. in quib. caus. pig. tacite contra. P. in rusticis tamen fructus, qui ibi nascuntur censentur tacite obligati domino fundi, pro pensione, l. in praedus, 7. eo. tit. l. 24. §. 1. loca. P. inuecta quoq. in domum conductam, censentur obligata tacite pro deterioratione domus, l. 2. & 3. in quib. caus. pig. vel hypothec. tacite contrah. libr. 20. P. titu. 2. habet & tacite obligatam domum qui mutat ad restitutionem aedificii, l. 1. eod. titu. in quib. caus. pig. vel hypothec. P. aut si in refectioem nauis, nauem quippe tacite obligant, l. interdum, qui potior in pignore habeantur, P. obligat & tacite bona sua qui contrahit cum fisco, l. 1. & 2. C. in quib. caus. pign. vel hypothec. tacite contrah. item promittens, & accipiens ab vxore, c. ex literis, de pignorib. l. vnica, de rei vxor. actio. C. & qui suscipit tutelam vel curam, pro male gestis, l. si mater, C. in quibus causis pignus vel hypothec. tacite contra, l. fin. C. de legitim. tutel. item pater, qui bona filiorum familias aduentitia administrat, pro his quae vendit vel male administrat, obligat tacite propria. l. cum oportet, iuncta l. penul. & fina. de bo. maternis, C. eodem modo sua obligat alter ex parentibus, filiis, pro restitutione bonorum acceptorum ex precedente coniuge, dum repetit nuptias, & dum tenetur resti-*

- tuere liberis prioris matrimonii, unde bona processerunt, iuxta leg. si mater, in quibus caus. pign. vel hypotheca tacite contrahatur, Cod. & leg. hac edictali, §. penultimo, de secund. nupt. Cod. item si quis conducat fisci vectigalia, leg. semper, §. conductores, de iure immunita. Pandect. si quis legata vel fideicommissa solvere teneatur, leg. prima. Cod. communia de lega. sunt & alii casus, in quibus quis tacite obligare censetur bona iure hypotheca, de quibus vide Antonium Neguzantium, tracta. de pignoribus, in quarto membro, secunda partis.
- c** cap. significante, de pignorib. leg. prima, & fina. de pactis pignor. Cod. de improbatione huius pacti, & de iureiurando ei appposito, tractat Antonius Neguzantius, tracta. de pignorib. in principio quarta partis principalis.
- d** In l. si fundus, decima sexta, §. fin. de pignorib. Pandect. l. fin. de contrah. emptio. Pandect.
- e** cap. illo vos, 4. de pignorib.
- f** Aliud enim est promittere se pignus daturum, quo casu non censetur pignus datum, nec hypotheca facta, & tenetur tantum, qui promisit actione de constituto, pro explenda fide, & dando pignore, leg. qui autem, §. si quis constituerit, de constituta pecunia, est que hec personalis actio; aliud autem est dicere, talis res erit tibi in pignus, vel hac res hypotheca nomine tibi subicitur, nam tunc censetur constituta hypotheca, & actio in rem competit seu persecutio, leg. pignoris, de pignorib. atque in omnibus petitionibus in rem, oportet determinare, vel describere rem petitam, leg. si rem, Cod. de rei vindica, ut fundum ex vicinis & consinalibus, in leg. forma censuali, de censib. Pandect. Est tamen actio E pignoratitia personalis, in leg. fina. de distractio pignor. & nihilominus est in personam, & in rem. Bartol. & alii ad leg. pignoris, Cod. de pignorib. ex equitate tamen iuris pontifici est in rem scripta, & potest debitor ea experiri, non solum contra creditorem, sed etiam contra alium detentorem pignoris, vel saltem in eum datur actio utilis, cap. cum contra, & ibi Hostiensis, de pignorib.
- g** leg. pignus, octava, de pignora. action. libro quarto, Codice titulo vigesimo quinto, leg. rescriptum, de distraction. pignor. leg. cum sortis, trigesima quinta, §. fina. de pignora. action. Pandect. leg. quis sit fugiuus, de adilitio edicto. Pandectis.
- h** leg. si creditor, quinta, & leg. qua sortitis, sexta, leg. pignus in bonis, nona, de pignorat. action. Codic. leg. si intro, vigesima prima, §. quicquid, de pignoribus, §. fina. quibus mod. re contrah. obliga.
- i** leg. si creditor, & leg. creditor, septima, leg. si nulla culpa, octava, de pignoratitia, actione, Codic.
- k** capit. primo, secundo, & cap. conquestus, octavo, de usuris, cap. ad nostram, septimo, de iure iuran. cap. cum contra, sexta, de pignorib. leg. prima, secunda, tertia, Cod. de pignoratitia, action. leg. prima, Codice de distraction. pignorum, Codice leg. secunda, de partu pignor. leg. si dominium, Codice de pignoribus, qua locum habent, non tantum in fructibus perceptis, sed etiam in percipiendis, si in fraudem non sint percepti, non aliter, ut notat Hostiensis, ad cap. primum, de usuris. Imo tenetur creditor computare in sortem pretium locationis eius rei, si res pignoralo cari solita erat, & non fuerit locata, vel si quidem non fuerit solita locari, sed tunc temporis inuenerit conductorem, iuxta leg. secundam, de partu pignor. vide Panormitanum ad dictum capit. primum, de usuris, ubi addit de fructibus non perceptis, qui tamen a domino percipi potuissent, aliter non, teneri creditorem, nisi soluta sorte principali seu debito retinisset hypothecam, quia tunc male fidei possor esse inciperet, & ideo ut talis, teneretur de per-

de percipiendis, cap. gravis, undecimo, de A
restitutione, spoliator, libro secundo, titu. 13.
vide l. si fundum, & l. certum, Cod. de
rei vindicta. nihil prohibet idcirco quin
creditor locare pignus possit, l. creditor,
23. de pignorib. P. vel emere, l. rescri-
ptum, 12. de distract. pignor. P. l. Titius,
9. quib. mod. pignus vel hypothe. soluit. P.
cum similib.

l cap. primo, & cap. conquestus, octavo, de
usuris.

m cap. primo, de fendis, libro primo, titu-
lo 20.

n l. pignori, 13. de usucapio. libr. 41. P. titu.
3. l. 11. de diuers. & tempo. praeser. l. 1. C.
communis, de usuca.

CAPVT V.

1 De actione pignoratitia & hypo-
thecaria.

2 Contraria.

3 Dum concurrunt plures hypothe-
carii qui priores.

AGIT actione hypothecaria creditor
pro sibi obligatis, a agit & haeres
eius; b item & vtilis, cui cessit creditor,
sen cui obligauit nomen sui creditoris. c
Datur autem contra principalem debito-
rem, d & haeres eius: e & contra ter-
tium rei hypothecae suppositae possessio-
rem: quia realis actio, rei detentorem se-
quitur; f dummodo tamen obligatio hypo-
thecaria nata fuerit: quod fit vel statim
vbi pure contractum est, g vel conditio-
ne apposita, si ea exstiterit. h In diem au-
tem obligatione contracta, si interfit cre-
ditoris, ante diem ex causa agi poterit: i
vt si suspectus fiat debitor, k aut destitua-
tur facultatibus, aut bona dissipet. l Non
soluente debitore, ad res hypotheca obli-
gatas peruenitur etiam contra tertios pos-
sessores, facta prius discussione principa-
lis debitoris, num sit soluendo; m vtq; re-
iudicata damnatus debitor, soluere cogi-
tur per captionem, & distractionem pi-

gnorum; n sic si debitor non soluat debi-
tum, creditor ipso iure vendere pignus
potest, o cum solemnitate tamen, & be-
na fide: p vt ex pretio rei venditae satisfiat
creditoribus. Si quid autem superfit, re-
stituatur debitori. q

B Agit & creditor pignoratitia actione
contraria, r contra debitorem, si in consti-
tuendo pignore eum deceperit, s vt si alii
obligatam rem iterum ei ignorantem obli-
gauerit, t aut rem alienam se ignorante; v
si euitum fuerit pignus ei datum vel adiu-
dicatum; x si noluerit ei pignus restituere
nondum pecunia soluta; y aut si seruum
pignoratim debilitauerit, z si res pigno-
rata ei damnum dederit, aa vel si impen-
sas in rem pignoratam repetendam fece-
rit: bb datur & eidem Saluianum interdi-
ctum. cc

C Quod si plures creditores concurrant
in repetitione debitorum, & habeant hy-
pothecas generaliter, qui prior est tempo-
re in obligatione, potior est in iure hypo-
thecae, si in reliquis pares sint. dd At si pri-
uilegia vel debiti vel personae concurrant
cum prioritate temporis hypothecae, ali-
quando priores in hypotheca ratione tem-
poris creditores, sunt iure posteriores: ve-
luti si pecunia pupilli res alteri obligata
cōparetur, ee si mulier agat pro dotis repe-
titione. ff praefertur & pupilli credito-
ribus tutorū & curatorum, qui res suas ad-
ministrauerint; gg quod, & de administra-
tione curatorum, furiosorum, & prodi-
gorum intelligendum est. hh praefertur,
& interdum priuato fiscus: ii praefertur
& aliis, qui ad pignoris conseruationem
mutuo dedit, kk & qui in causam
prieratis credidit, ll qui pecuniam deposti-
tam repetit, mm si prior renuntiauerit iuri
suo, erit secundus potior. nn Erit, & poste-
rior creditor factus prior, si successit in lo-
cum prioris, si soluendo ei debitum no-
minatim ei cessio per illum iuris sui hypo-
thecae fuerit facta, non aliter. oo Creditores
quoque, quibus per publicam scripturam

seu instrumentum, obligatio fit: præferuntur creditoribus, quibus per chirographum seu priuatam scripturam, factæ sunt obligationes, nisi illa fuerit per notarium & tres testes subscripta, pp item si posterior priori debitum obtulerit prior fit. qq Si oblatio sit realis, & non verbalis tantum: rr dummodo id fiat congruo loco, & tempore. ss

S C H O L I A.

- a** §. item Seruiana, de actionibus apud Iustinia. de differentiis inter hypothecariam & Saluianam interdictum, tractat Antonius Neguzantius in octaua parte, de pignoribus in principio, seu in primo membro, & de differentiâ hypothecaria & pignoratitia in primo membro septima pars, hypothecaria nascitur ex solo consensu, l. si tibi decem, de pignora. action. P. pignoratitia, ex rei interuentu, §. fin. quib. mod. re contrah. obliga. apud Iustinian. pignoratitia est actio bonæ fidei, hypothecaria stricti iuris, glossa, in §. actionum, de actionib. apud Iustinia. ad verbum, pignoratitia. pignoratitia actio datur directo debitori, contraria creditori. pignoratitia cum sit personalis, tollitur spatio 30. annorum, l. sicut de prescriptio. 30. vel 40. annor. Cod. hypothecaria contra creditorem a tertio possessore altero quam debitor. prescribitur interdum spatio decem annorum, interdum viginti, interdum, 30. interdum, 40. l. prima & secunda, si aduersus creditorem prescriptio opponatur, li. 7. C. tit. 36. l. cum notissimi, in principio, & §. primo, de prescriptio. 30. vel 40. annor. C.
- b** l. 1. C. si vnus ex pluribus ha. debitoris vel credi. & c.
- c** l. grege §. cum pignori, de pig. in P. titu. si pignus pignori datum sit, C. & l. nomen. C. que res pignori, oblig. possess.
- d** l. persecuione, & authen. hoc si debitor, C. de pignorib. agitur personali & reali contra debitorem possessorem, & contra fideiussorem possidentem rem obligatam proximè citatis iuribus.
- A e** l. prima, & secunda, C. si vnus ex pluribus debitoribus vel creditorib. & c.
- f** l. pignoris, C. de pignorib. eod. tit. P. l. distractis, iuncta authen. sequen. C. eod. condemnatur & possessor, qui rem malo deusit possidere, ad id quod interest petentis, eoque nomine admittitur iuramentum in litem contra illum, leg. si fundus, 6. C. in vendicatione, de pign. in P. vide in l. actionibus, de in litem iuran. P. nisi forsitan ipse debitor dolo defecerit possidere, contra quem admittitur iuramentum in litem, sed aduersus eum creditor petitionem debiti cum vsuris proponit, Bartol. in d. l. si fundus, §. si pluris, de pig. P. facit, l. si inter, eo. tit. excepto tamen debitor chirographario, & si is rem ad se reuersam deesset dolo possidere, nam tunc creditoris interest, Bartol. ad d. l. si inter. §. fin. iunge. l. vnicam, C. etiam ob chirographariam pecuniam, & c.
- C g** Pura obligatio actionem & vim statim sortitur, §. omnis stipulatio, de verborum. obliga. apud Iustinia. l. 41. eod. titulo, Pandect.
- h** l. grege, 13. §. si sub, de pignorib. Pandect.
- i** l. quesitum, 14. de pignorib. P. in omnibus, de iudi. Pandect.
- k** l. 36. de rebus creditis, l. si ab arbitrio, qui satisfacit, cogan. Pandect.
- l** cap. fin. de fideiussor. l. laicus, manda. Pandect.
- m** l. moschis, de iure fisci, P. & §. enimvero, nouella 4. concordata cum l. distractis, 14. & l. persecuione, 24. de pignorib. C. si specialiter quadam res est obligata, eam persequi primum oportet, §. ab hac vero, nouella 112.
- n** Iuxta ordinem, l. a diuo Pio, §. in venditione, de re iudica. Pandect. l. 2. de pratorio pigno. Cod.
- E o** In l. si conuenerit, 4. de pignora. actio. P. l. 1. Cod. de pactis pignorum. l. que specialiter, 9. & l. si in hoc, 14. C. de distractio. pignor. nisi fuerit inter debitorem, & creditorem conuentum, ne distrabatur pignus, dicta l. si conuenerit, ubi illa conditio non vendendi

- vendendi apposita, & conuenta, restringi-
 tur, ut liceat vendere, si ter interpellatus
 debitor solvere distulerit. Si tamē ex causa
 iudiciali pignus sit captum, non a credito-
 re sed auctoritate iudicis erit vendendum,
 leg. 2. C. si in causam indicati pignus ca-
 ptum fuerit.
- P** l. creditor, 4. & l. que specialiter, 9. de di-
 stract. pign. C. solemnitas ponitur distra-
 hendi pignora. in l. vetustissima. 3. de iure
 domini impetran. C.
- q** l. penult. de pignora. actio. in P. d. l. 3. de
 iure domi. impetra. C. atque debitor quod
 superest ex pretio pignoris venditi soluto
 debito, repetit actione pignoratitia, l. secū-
 dum 20. de distract. pign. C. l. eleganter,
 24. §. si vendiderit. de pignora. actio. P.
 Datur & debitori actio aduersus credito-
 rem nō aduersus emtorem seu possessorem,
 de pignore non recte distracto, l. si cessante,
 7. de distractio. pign. l. 1. & l. si creditor, 5. C.
- r** Quia directa datur debitori contra cre-
 ditorem, ut dicemus postea, contraria cre-
 ditori contra debitorem.
- s** l. si rem, 9. de pignora. actio. P. l. si in pigno-
 re, 5. 4. de fideiusoribus, ut si as pro auro
 pignori subiecerit, l. si quis, 36. & l. 1. de
 pignora. actio. P. litem cum as, vigesima
 de furtis.
- t** l. tutor, 16. §. 5. de pignora. actio. Pan-
 dect.
- v** In proxime citatis legibus, & l. si Titio, 22.
 de pigno. P. l. que pradium, 6. si aliena res
 pignori dat. sit. C. leg. prima, de pignora. in
 Pandect.
- x** leg. si pignore, vigesima secunda, §. fin. &
 leg. sequen. & l. eleganter, 24. de pignora.
 actio. P.
- y** Distal. si pignore, §. si post, & l. si quasi, ter-
 tia, de pignora. actio.
- z** l. seruum, 27. de pignora.
- aa** l. si seruus, 38. de pignora. actio. P. & ultra
 pro eo, quod eius intererit, l. si in pignore,
 54. de fideiusor.
- bb** l. si seruos, 25. l. si necessarios, 8. de pigno-
 ra. actio. P. l. creditor, 6. C. eod. tit. l. in
 summa, 6. C. de pign.
- cc** Vi explicatur, in §. interdictum quoque,
 de interdict. apud Iustinia.
- dd** l. 2. & 4. & l. diuersis, qui potiores in pi-
 gnor. habeant. C. l. 2. & l. potior, 1. eo. tit. P.
 ca. qui potior, de regul. iur. in Sex. refertur
 natem sub cōditione contracta hypotheca,
 conditione adueniente ad tempus, quo con-
 tractum fuit. d. l. potior, & l. necessario, §.
 quod si pendente, de pericu. & contur. rei
 vendi. P. nisi agatur de mutuo, quod pro-
 missum non inducit obligationem, prius-
 quam fiat numeratio, quia re contrahitur,
 vide leg. qui balneū, qui potior. in pignor.
 habeat. in Pandect.
- ee** leg. idemque, 7. qui potior. in pignori. ha-
 bean. Pand.
- ff** l. assiduis, qui potiores in pignor. habeant.
 C. l. 2. §. fin. & l. 3. & 4. de privileg. credi-
 tor. Nisi agatur de primipilari causa, in l.
 penult. de primipilo. lib. 12. C. leg. satis. C.
 in quibus caus. pignus vel hypothec. tacite
 contrahat quemadmodum & uxor post-
 ponitur creditori mutuanti marito mili-
 tia causa, §. his consequens, & §. sequen. de
 aequalita. dotis, in nouellis, ut & si concur-
 rat cum agente pro alia anteriore dote re-
 petenda. l. assiduis, §. & ideo, & sequentib.
 qui potior. in pignor. habeant. C.
- gg** l. 4. §. final. de privilegiis creditor. P.
- hh** l. 5. 6. 7. eod. tit. de privileg. creditor.
- ii** l. qui pignus, & leg. 14. qui potior. in pi-
 gnorib. habeant.
- kk** l. interdum, 5. & sequen. qui potior. in
 pignor. habeant. P. l. qui in nauem, de pri-
 uilegiis creditor. l. quod quis, eod. tit. l. 1.
 de cession. bono. P.
- ll** l. at si quis 4. & l. penultim. de religiof. &
 sumti. funer. P. l. 2. de privileg. creditor. P.
 Et hinc videtur pendere ratio, cur qui re-
 munt hominem a captiuitate, ceteris cre-
 ditorib. preferatur, leg. in bello, 12. §. si pi-
 gnori, de captiuis. & postili. reuer. P.
- mm** l. si hominem, §. quoties, deposit. P. l. si
 ventri, §. in bonis, de privileg. cred. Pand.

- an l. 1. 2. 4. 8. de remission. pigno. C. l. sicut, A
8. §. illud videamus, quib. mod. pignus vel
hypothec. soluit. P.
- oo in l. 1. §. penult. de his qui in priorū cre-
ditorū loc. succedunt, l. creditor. §. si tecum,
eod. tit. Pand. l. Titius. §. si. quib. mod. pign.
vel hypoth. soluit. P.
- pp l. scripturas, 11. qui potior. in pignor. ha-
bean. lib. 8. C. tit. 18.
- qq l. 1. §. l. prior, quinta, qui potior. in pign.
habeat. C. l. 2. 22. de pignoribus. Cod. leg. B
diuersis, 8. §. l. potior, 11. qui potior. in pi-
gnoribus habeant. Pand. Videlicet, quan-
do creditori, qui priori offerit, fuerat pignus
quoque obligatum, non aliter, leg. cum ti-
bi, 10. in fin. qui potior. in pignoribus ha-
beant. C. §. dummodo oblatio fiat, ante-
quam prior creditor vendiderit pignus.
leg. cum prior, tertia, de distract. pignoribus.
Cod. leg. 1. Cod. si antiquus creditor, &c.
Cui vero creditori competat hoc ius offe-
rendi priori, tractat Antonius Neguzanti-
us, in quinta parte principali, tractatus
de pignoribus, & in tertio membro prima
eius partis, tractat & in secunda parte e-
iusdem membri, qualiter oblatio fieri de-
beat, in tertia, de affectibus pronouentibus
ex ipsa oblatione.
- xx l. qui decem, versic. idem respondit, in fi-
ne, de solutio. Barthol. ad l. prator ait, §. si
quis paratur, de operis nisi nuntiatio. D
Pandect. ubi opus est factu, veba non suf-
ficiunt, Glossa finalis, in capit. pastoralis,
de officio ordinario. glossa, ad caput ut cir-
ca, ad verbum, praestito, de electione, in
Sext. Sicque cum oblatione debet esse con-
signatio, leg. acceptam. C. de usuris, & in
leg. ob signatione. C. de solutione. Nisi in ca-
su, l. penultim. de rescinden. vendit. Pan-
dect. quem notat glossa ad leg. si residuum,
de distract. pignoribus, in Cod. tradit &
exceptiones Alexander ad leg. si mora, so-
lut. matrimon. P.
- xx Aliter non releuat oblatio. l. si soluturus.
de solut. Pandect. Si incongruo iam tem-
pore, & loco fieret oblatio debiti, cum con-
signatione eius quod interfit creditoris a-
libi & alio loco fieri solutionem, legiti-
ma ea existimatur secundum Bartol. ad
l. qui Roma, in princip. & ibi Glossa ad
verbum, obtulerit, de verborum obligat.
Pand. facit, l. fideiusor, de doli mali, ex-
cept. Pandect.

CAPVT. VI.

1 De sine & liberatione pignoris & hypo-
theca.

2 De actione directa.

Pignus, † & hypotheca propter contra-
tractus fidem maiorem, restitutionisq;
vinculum fiunt, a cum plus cautionis sit in
rem, quam in personam, b proinde solu-
tione ex integro debiti facta liberatur ab
obligatione pignus & hypotheca. c Idi-
psum, accidit si nolente creditore debi-
tum accipere, fiat a debitore oblatio, &
consignatio legitime debiti, d aut si alio
modo fuerit satisfactum de debito credi-
tori, e si nouatum fuerit debitum, f vel alio
modo debiti obligatio defecerit, g vel fue-
rit pignoris obligatio remissa, h vel si fue-
rit resoluta, resolutio iure dantis, i aut si res
obligata perierit, k vel vfucapta sit. l Amit-
tit, ius pignoris creditor, si ancillā pigno-
ratam prostituat, vel aliud improbatum
eam facere cogat, m si creditor aliunde
rei pignoratæ dominium nactus fuerit. n
Solutione autem, † & liberatione facta
pignoris, debitor rem pignoratam a cre-
ditore repetit, directa pignoratitia actio-
ne, o simulque damnū, si quod rei datum
fuerit culpa vel dolo creditoris. p

SCHOLIA.

a Papinianus leg. legata supellectili, 9. §. fin.
de supellectil. legata, lib. 3. tit. 10.b l. plus cautionis, 2. de reg. iur. Martialis,
lib. 12. Epigram. epig. 25.Cum rogo terminos sine pignore,
non habeo, inquis,
Idem si pro me spondet agellus,
habet.

Quod

Quod mihi non credis veteri The-
lesine fodali,

Credis colliculis arboribusq; meis.

Et Iustina. in §. creditor, quibus modis re
contrahit obligat. pignus (inquit) utrius-
que gratia datur, & debitoris, quo magis,
et pecunia credatur, & creditoris, quo ma-
gis ei in tuto sit creditum.

- c l. item liberatur, 6. quib. modis pignus, vel
hypothec. soluitur, l. si eis, 11. §. primo, de
pignoribus. Pandect. l. solutum, 11. §. si in
sortem, & l. si in sortem, 40. §. final. de pi-
gnor. actio. in Pandect. l. creditor, 20. C.
de pignor. l. si reddita de luitione pignor. C.
de solutione ex integro fieri debere, ut
pignus liberetur. nam si pro parte tantum
soluatur debitum, adhuc pignoris vel hy-
potheca remanet integra obligatio, pro re-
liquo perinde ac pro toto. l. si rem, 9. §.
omnis. de pignorati. actio. Pandect. leg.
in executione, 85. §. item, si vita, de verbo.
obligat. Pand. l. 2. C. debitorem pignoris
venditionem impedire non posse, l. heredes,
25. §. idem iuris familia eriscund. Pand.
cum similibus, tenentur & pignora quoq;
pro usuris legitimis. l. grege, 15. §. fin. de pi-
gnor. Pand. l. si necessarius, 8. §. si. de pigno-
ra. actio. P.
- d l. aliena, 20. §. si per, de pignora. actio. P. l.
si creditor, 20. de pignoribus. C. l. 3. de luiti-
one pignoris. C. l. acceptam, 19. de usur. D
l. potior. 11. §. fin. qui potior. in pignor. ha-
beant.
- e Dict. l. item liberatur, quibus mod. pignus
vel hypothec. solui. facti, l. satisfactio, 52.
de solut. dict. l. grege, 13. §. etiam si, de pi-
gnori. P. l. si rem, 9. §. omnis, de pignorati.
actio. Pand. ut si pignus accepto latum vel
remissum, l. soluitur, 5. in princ. & si pacif-
catur, quibus mod. pignus vel hypothec.
soluitur, l. solutum, 1. §. 1. de pignorati. act. E
vel si iuramento delato, debitor iurauerit,
se non debere, vel alio modo a iudice abso-
lutus sit. l. si deferente, 15. quib. mod. pign.
vel hypothec. soluit. P. l. iusiurandum, 40.
de iureiuran. in P.

- f l. solutum. ff. de pignorati. actio. l. nonatio-
ne, 18. de nouatio. Pandect. l. unica, C. et-
iam ob chirographariam pecuniam pi-
gnus teneri posse. C. nisi nominatum con-
uentum in nouatione, ut eadem res pigno-
ri remaneat. proxime citata, l. unica, & l.
solutum, 11. de pignora. actio. Pandect.
aut nisi nouatio fuerit necessaria per litis
contestationem, dictis l. unica, 11. & l.
grege, 13. §. etiam ff. de pignoribus & hypo-
thec. Ratio diuersitatis, in l. aliam causam,
de nouat. P.
- g l. 5. §. penult. de pignoribus. P. l. scenerator,
6. de nautico scenore. exemplum, in l. 1. &
2. si pignoris conventionem numeratio pe-
cunia non fuerit secuta.
- h l. maior annis, 23. C. de pignoribus. l. 2. &
l. creditorem, 3. de remissio. pignor. C. cum
similib.
- i Ut in l. lex veltigali, 31. de pignoribus. P.
l. sicut, 8. quibus modis pignus vel hypo-
theca solui.
- k Dict. l. sicut, 8. & l. 1. §. cum pradium, de
pignorib. P.
- l l. si a creditore, 7. de action. C. vide Anto-
nium Neguzantium, in 2. membro sexta
partis principalis tractatus de pignoribus,
disputantem, de praescriptione pignoris,
& iuris hypotheca. & distinguitur etiam,
in l. cum notissimi, 7. de praescription. 30.
vel 40. annor. C.
- m l. eleganter, 24. §. fin. de pignorati. actio.
Pandect.
- n l. si rem, 29. de pignora. actio. Pandect.
- o l. creditor, quibus modis re contrah. obliga-
ga apud Iustinian. l. 1. §. creditor, de actio.
Datur & pro fructibus ex re perceptis re-
petundis, l. 2. de partu pignor. l. 1. & 2. de
pignorati. actio. C. l. 1. & 2. de usur. cum
similibus, & pro omni commodo percepto,
l. si inter, 22. §. quicquid, de pignoribus
Pandect.
- p l. 2. l. creditor, de pignorati. actio. C. l. cre-
ditor, 15. l. eleganter, 24. §. fin. eo. ut. in P.
l. fideiussor. 31. de negot. gest. §. fin. quibus
mod. re contrah. obligat. Datur & actio

pro eo, quod interest debitoris, quod creditor noluerit restituere instrumenta rei pignolata, leg. fin. de pignora. actio. pro lata & leui culpa, non pro leuissima, nec pro casu fortuito leg. si cum venderet. §. fin. & ibi Bart. & Paul. Castrensis, de pignorat. actio. l. fin. §. fin. eod. tit. facit, lex. ea igitur. eod. tit. & l. qua fortuitis. C. eod. tit. vide de actione pignoratitia, Antonium Neguzantium, tracta. de pignoribus, in tertio membro septime partis.

DE VERBORVM obligationibus.

TITVLVS X.

CAPVT I.

Continuatio, & quid verborum obligatio.

Post contractus re obligantes, dicendum est de obligatione verborum. *a* Hæc tamen verborum obligatio in iure pontificio, non pendet ex formula iuris ciuilis, conceptionis interrogationis præcedentis, & responsionis subsequenter, ex qua nascitur iure ciuili vinculo firmum, quod dicitur stipulatio seu sponsio: *b* cum quid fieri dari vel stipulamur, cum interrogatione verbis facta, & responsione ei conueniente. *c* Nam iure hoc, sufficit pactio, verbalisque ex consensu promissio, omnia scrupulosa interrogandi prius & respondendi postea, necessitate, indeque nascitur obligatio. *d*

SCHOLIA.

a Hic est ordo Iustiniani, in institutionibus iuris ciuilis, & leg. 1. de actio. P. & a nobis quoque antea constitutus.

b l. 1. & 2. de sponsalib. P. Gellius. lib. 4. c. 4. Varro 5. de lingua latina, dum de sponsalibus agit, stipulationes vim aliis obligationibus iure ciuili addunt, at quo ideo omnibus addi possunt, suntque cautionales, id est, per stipulationis adiectionem alii

contractus maiorem cautionem creditoribus addunt, magis quo obligantur ad fidem implendam contrahentes, & ita stipulationis alios contractus in se quodammodo transformant. l. stipulatio, §. conuentionales. l. si ita, 1. 2. §. Chrysofonus, de verb. obligatio. de his stipulationibus agitur in iure ciuili, titulo. de verborum obligationibus, libr. 3. institutionum. tit. 16. & libr. 45. P. tit. 1. & libr. 8. C. tit. 38. de contrah. & committen. stipulat. Item, de pratoris stipulatio. libr. 46. Pand. tit. 5. de diuis. stipulatio. libr. 3. Institution. tit. 19. & de duob. reis stipula. & promitten. eo. tit. 17. & libr. 45. P. tit. 2. & libr. 8. C. tit. 40. nouella 99. & libr. 5. 2. Eclog. a Basilicorum, tit. 43. cap. 2. de stipulat. seruor. libr. 3. institutio. tit. 18. & libr. 45. P. tit. 3. & de inutilib. stipulationi. eod. lib. tit. 20. & in C. nos abunde. lib. 24. Synagmatis iuris, ca. 1. & de action. & obligationibus ciu. c. 2. *c* Sic enim definitur verborum obligatio & stipulatio, in l. 1. §. 1. & l. 5. §. stipulatio, de verb. oblig. apud Iustinian. l. 1. §. verbis, & l. obligamur, §. 2. de verb. obligat. *d* De hac tractatur titulo de pactis, apud Gregoriam. quia & nuda pacto iure pontificio producit actionem, cap. 1. eod. tit. & supra diximus, titulo de pactis. Sicutiam aliquando Leonina constitutio iure ciuili solemnitate verborum suscipit, & sensum, & consonantem intellectum ab utraque parte desiderauit quibuscumque verbis expressum esset, §. quin etiam, de verb. obligat. l. omnes, C. de contrah. vel committend. stipulatio. l. cum lege, C. de episcop. & cleric. Rursum, & ius aliquando, in quibusdam negotiis voluit subintelligendam seu suppleendam ommissam stipulationem, ut in l. vni. de rei uxoria, actio. libr. 5. C. tit. 13. & iure quoque ciuili, si scriptum in aliquo instrumento inueniatur: aliquem promississe, presumitur facta stipulatio utiliter, nisi de contrario doceatur. §. fin. de fideiuss. §. si scriptum, de inutilibus stipulationi. l. sciendum, 30. de verb. obligat. l. 1. & l.